

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

دانشکده بهداشت

پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته آموزش بهداشت

عنوان:

بررسی تاثیر مداخله آموزش بهداشت مبتنی بر مدل اعتقاد بهداشتی بر پیروی از دستورات دارویی

بیماران دیابتی مراجعه کننده به واحد دیابت شهرستان زرند در سال ۱۳۹۳

توسط: نجمه زمانی پیرمرادی

استاد راهنما: آقای دکتر محمد مهدی فداکار - خانم دکتر نرگس خانجانی

استاد مشاور: آقای دکتر سید وحید احمدی طباطبایی

سال تحصیلی: ۱۳۹۳-۱۳۹۴

**Survey of Health Education Intervention based the Health Belief
Model on Drug Regimens Adherence among Diabetic Patients
referred to Diabetes Centers in Zarand Iran, ۲۰۱۴**

A thesis
Presented to
The Graduate Studies

By

Najme zamani

In Partial Fulfillment

Of the Requirements for the Degree of
Master of Science in Health Education & Health Promotion

Supervisor:

Mohammad Mehdi Fadakar

Consultanting Advisor:

Dr. Seyed Vahid Ahmadi Tabatabaei

Dr. Narges Khanjani

Kerman University of Medical Sciences

2014

چکیده

مقدمه وهدف: پیروی از دستورات دارویی در بیماران دیابتی یکی از مهمترین موارد در مراقبتهای بیماران دیابتی می باشد. هدف این مطالعه بررسی تاثیر مداخله آموزش بهداشت مبتنی بر مدل اعتقاد بهداشتی بر پیروی از دستورات دارویی بیماران دیابتی مراجعه کننده به واحد دیابت شهرستان زرنند در سال ۱۳۹۳ بود.

مواد و روشها: این مطالعه مداخله ای بر روی 100 نفر از بیماران دیابتی مراجعه کننده به کلینیک دیابت شهرستان زرنند در سال ۱۳۹۳ انجام گردید. بیماران به صورت تصادفی به دو گروه مداخله و شاهد تقسیم شدند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته مشتمل بر متغیرهای دموگرافیک، سازه های مدل اعتقاد بهداشتی و پرسشنامه استاندارد تمکین دارویی (Morisky self-report questionnaire) بود. آموزش بر اساس مدل اعتقاد بهداشتی طی چهار جلسه ۶۰-۹۰ دقیقه ای به مدت ۱ ماه برای گروه مداخله اجرا شد مجددا اطلاعات یک ماه بعد از مداخله جمع آوری گردید و با نرم افزار SPSS ورژن 20 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: در این مطالعه 43٪ افراد دارای تمکین خوب، 38٪ دارای تمکین متوسط و 19٪ دارای تمکین ضعیف دارویی بودند و پیروی از دستورات دارویی با تحصیلات دارای اختلاف معنی داری بود ($p=0/006$)، از بین سازه های مدل اعتقاد بهداشتی خودکارآمدی درک شده قبل از آموزش در جایگاه قویترین عامل پیشگویی کننده بود ($p=0/003$) و بعد از مداخله افزایش در سازه های حساسیت ($p<0/0001$)، شدت ($p<0/0001$)، منافع ($p<0/0001$)، موانع ($p<0/0001$)، خودکارآمدی درک شده ($p<0/0001$)، راهنما برای عمل ($p<0/0001$) و پیروی از دستورات دارویی ($p<0/001$) در گروه مداخله مشاهده شد..

نتیجه گیری: مداخله آموزش بهداشت مبتنی بر مدل اعتقاد بهداشتی بر افزایش پیروی از دستورات دارویی در بیماران مبتلا به دیابت نوع ۲ موثر بوده است

واژه های کلیدی: دیابت، مدل اعتقاد بهداشتی، دستورات دارویی

Abstract:

Introduction: Adherence of diabetic patients to medical instructions is one of the most important factors in diabetes care. The goal of this study was to investigate the effect of education according to the health belief model on adherence to medical instructions in diabetic patients referred to a diabetes center in Zarand Iran in, ۲۰۱۴.

Methods: This interventional study was done on 100 cases of diabetic referred to the diabetes clinic in Zarand. The cases were divided into two groups (intervention and control) randomly. The tool for collecting information was a questionnaire consisting of demographic variables and constructs from the health belief model and the standard questionnaire of drug compliance (The Morisky self-report questionnaire). Education was done for the intervention group in four 60-90 minute sessions during one month. Data was collected one month after the intervention. Information was analyzed by SPSS (version ۲۰).

Results: In this study 43% had good, 38% had medium and 19% had weak adherence. Adherence to medical instruction was significantly related to education ($p < 0.006$). Perceived self-efficiency was the strongest predictive factor in the health belief model ($p = 0.003$) before intervention. After the intervention the parameters of the health belief model including: sensitivity ($p < 0.0001$) severity ($p < 0.0001$) pros ($p < 0.0001$) cons ($p < 0.0001$) perceived ($p < 0.0001$) self efficiency guidance for operation ($p < 0.0001$) and adherence to medical instruction ($p < 0.0001$) increased significantly.

Conclusion: Health Education Intervention based on the health belief model was effective on adherence to medical instructions in type-2 diabetes.

Keywords: diabetes, Health belief model, medical instructions